

Čeští skláři zapsáni na seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO - jaký další krok je třeba k jejich záchraně

12.3.2024 - | PROTEXT

Ruční foukání nad kahanem je umění s více než stoletou tradicí, které není omezeno pouze na vánoční ozdoby.

K výrobě se používají skleněné polotovary, trubice různého průměru. Ozdoby jsou velmi jemné, lehké a křehké. Jedná se o sériovou výrobu, počítanou na desítky tuctů od jednoho vzoru. V sortimentu má sklárna Koulier přes 1200 položek. Tvar ozdoby je výsledkem jemné práce foukače s dechem. Aby byly ozdoby jedna jako druhá, od nejjednodušších baněk po různé tvary, je potřeba dlouholetého tréninku těchto dovedností. Až po několika letech foukání baněk dokáže foukač stejně precizně vytvořit zvonečky, nebo rampouchy. „Majstrštykem“ jsou také labutě, při jejichž výrobě se nejdříve vyfoukne do formy tělo a potom volně vytvaruje dlouhý štíhlý krk s hlavičkou.

„Naši skláři se svému umění učí skutečně dlouhá léta a zůstávají mu věrni po celý život, pochopitelně za předpokladu, že mají kde pracovat. Výroba foukaných ozdob je natolik specifická, že ji nemůže vykonávat každý. Jde především o lidskou manuální zručnost a dlouholeté zkušenosti, které jsou nepřenositelné. V tomto oboru je základním předpokladem dlouhodobá kontinuita. Když nebudou mít lidé sociální jistotu, že je tento obor uživí, nezačnou v něm. Domnívám se, že skláři jsou buď zaměstnání ve fungující sklárně nebo prostě nejsou. Kdo odejde, nemá se kam vrátit, a když řemeslo nedělá každý den, získaná zručnost postupně zanikne,“ uvádí Ing. Kateřina Šrámková, obchodní ředitelka značky Koulier.

Pro investory a lidi, kteří mohou a chtějí toto unikátní řemeslo uchovat je důležitý lidský faktor. Je hlavně o lidech, jejich nadšení pro věc. Bez toho se do tohoto podnikání nikdo nepustí. A pak je to o sklářích se specializací na vánoční ozdoby. Není jich rozhodně tolik, jako v jiných oborech například truhlářů, kterých je ovšem také čím dál méně. Když se někdo rozhodne podnikat ve výrobě nábytku, může teoreticky začít na zelené louce, najít lidi, koupit technologie. S vánočními ozdobami to tak není. U výroby vánočních ozdob jde skutečně o záchranu ruční práce, ale to například u truhlářské výroby jde v daleko větší míře o větší podíl strojů a automatizace při realizaci daného výrobku.

Co by pomohlo, aby tento obor vzkvétal

„Otázkou je. Jsme na záchranu řemesla sami, jenom snílkové, kteří mají nereálnou vizi? Opravdu společenským zájmem by mělo být, aby toto a podobná řemesla zůstala zachována, jako součást našich kulturních tradic. My vidíme, že nám fandí jednotlivci, naši zákazníci, kterými jsou někdy i skutečně velké firmy. Ale chce to stát? Je to zájmem naší země? Určitě existuje mnoho nástrojů, jak podobné výroby podpořit, a nemusí se přímo jednat o peníze. Může to být podpora odbytu výrobků, marketinková podpora, PR a podobně. Prezentace státu formou hmotných darů. Víme, že foukané ozdoby obdivuje celý svět. Může to být krásný artikl pro reprezentaci České republiky v zahraničí. Navíc s dlouhodobým a trvalým přesahem, protože skleněné ozdoby se používají po desetiletí,“ dodává Kateřina Šrámková.

České sklo je synonymum kvality a tradice s puncem UNESCO Sklo je fascinující a krásný materiál ve všech svých podobách. **Jeho ruční výroba je od roku 2023 zapsána na reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO.** České sklo tak potvrdilo svou

světovou úroveň a pověst.

Česká sklárna Koulier aktuálně připravila:

V roce 2020 byla zapsána na seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO

Ruční výroba ozdob z foukaných skleněných perlí pro vánoční stromek

Nominace se týká specifického druhu sklářského řemesla spojeného s vánočními tradicemi. Jeho nositelem je rodinná dílna Rautis v Poniklé a venkovští foukači perlí a navlékači, kteří s dílnou spolupracují a společně vytvářejí tyto osobité vánoční ozdoby. Poniklá je tak jediným místem na světě, kde se dodnes toto tradiční perlařské řemeslo zachovalo. První dílny na foukané perličky zde vznikaly už na konci 19. století a jejich výrobou se často živily celé rodiny. Způsob foukání perliček a výroby ozdob se od svého počátku příliš nezměnil. Výrobce skleněných ozdob funguje na stejném místě od roku 1902. Sklárna nabízí přes 20 tisíc vzorů, některé pocházejí z počátku minulého století. Největší zájem je o tradiční vzory, zejména hvězdy.

V roce 2023 byla zapsána na seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO

Ruční výroba skla

Zápis zahrnuje rozličné techniky zahrnující foukání skla, práci u kahanu či studené techniky, jako jsou broušení, rytí nebo zlacení skla i zpracování bižuterie. Tradiční výroba skla je pro svou vysokou kvalitu řemeslného provedení s Českou republikou spojována od nepaměti a přinesla ji světový věhlas.

Všem svým příznivcům a zákazníkům děkujeme a přejeme krásný a barevný celý rok s českými ozdobami

***Značka českých vánočních ozdob Koulier** se vyrábí na Oflendě na Vysočině. Majitelé-manželé Šrámkovi tak navazují na dlouholetou tradici výroby vánočních ozdob v České republice a její založení považují za důležitý krok v uchování rukodělné tradice výroby a malování foukaných skleněných českých vánočních ozdob u nás. Rozhodujícím aspektem pro toto rozhodnutí bylo uzavření jiné provozovny na Chrudimsku, ze které bylo na jaře 2021 propuštěno přes 20 kvalifikovaných sklářů. Šrámkovi jim nabídli pracovní uplatnění. A dále také skutečnost, že současný majitel podniku má rodinné kořeny právě na Vysočině a jednu výrobu již vlastní. Koulier se zaměřuje na nové trendy ve výrobě skleněných vánočních i nevánočních ozdob. Ozdoby značky Koulier naleznou zákazníci na e-shopu <https://www.koulier.cz/>, dále v podnikové prodejně na Vysočině na Oflendě, v zámecké prodejně zámku Loučeň ve Středních Čechách a u dalších partnerů, jako například ve sklárně Tasice u Kutné hory.*

ČTK Connect ke zprávě vydává obrazovou přílohu, která je k dispozici na adrese <https://www.protext.cz>.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/cesti-sklari-zapsani-na-seznam-nehmotneho-kulturniho-de-dictvi-lidstva-unesco-jaky-dalsi-krok-je-treba-k-jejich-zachrane/2491530>